

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

26. In quo sita sit Peccati Originalis vis, ratio, & natura.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

Omnes ergo per Christum iudicem suscitabuntur ad corporis vitam, quam in Adamo genus humanum perdidit: & improbi ad supplicium æternum damnati, secunda morte interibunt, quæ est gehennæ pœna; boni verò ad cælestem hereditatem admissi, secunda vita donabuntur, quæ est perpetua in cælesti patria felicitas. *Hæc* est de eo Pauli loco, quem attulimus, Theodoretus, Theophilacti, Anselmi, & S. Thomæ sententia. Cùm verò opponit aduersarius Apostolum sibi solum de morte corporis per Adæ peccatum in orbem terrarum inuecta meminisse; Respondeo eo in loco Paulum minimè sermonem habuisse de peccato Adæ, & de iustitia Christi; de quibus tamen fuit sermo ad Rom. 5. Solum igitur cum Corinthiis Paulus agebat de generali resurrectione futura, quam colligit ille futuram ex Christi resurrectione. Ad vltimū cōcedimus verum esse, per Euam peccatum cœpisse, & per Adamum: negamus tamen vna eademque ratione, sed diuersa. Per Euam quidem peccatum cœpit, tanquam per fœminam suggerentem, & incitantem; per Adamum verò, tanquam per causam & originem: quod vtrumque diuina scriptura diuersis locis non obscurè indicauit.

Ex his omnibus licet animaduertere, peccatum Erasmi in annotationibus suis in Paulum tradidisse prædictum locum Apostoli, si respiciamus proprietatem sermonis, seriem contextus, & continuationem lectionis, potius intelligi debere de peccato imitationis, quam originis: quod probat ille, quia vbi latine dicitur, *Per vnum hominē*, Græcè habetur, *δι' ἑνὸς ἀνθρώπου*, quod potius significat, propter vnum hominem. Sed reuera fallitur, quia præpositio Græca *δι'* non minus significat per, quā propter. Deinde, opponit Erasmus, cum dicitur, *in quo omnes peccauerunt*, in Græco haberi, *ἐν ᾧ πάντες ἥμαρτον*, id est, in quantum, vel quatenus omnes peccauerunt; non autem, *ἐν ᾧ*, id est, in quo. Respondeo: Græcam præpositionem *ἐν* aliquando etiam significare in. Et notandum Augustinum dixisse illud (in quo) referri posse, vel ad hominem, vel ad peccatum. Verum ex Græco textu constat, referri potius debere ad hominem, quia in Græco præcesserat vox *ἀμαρτία*, id est, peccatum, quod tamen est fœminini generis. Postremò obijcit ille, non constare continuationem sermonis, si de peccato originis Apostolus intelligatur. *Unde* ait, inquit, Paulus intulit. Propterea, sicut per vnum hominem. Respondeo, intulisse ex ijs, quæ præmiserat, omnes esse sub peccato, & egere gloria Dei. Præterea ex eo: (Si cùm adhuc inimici essemus, reconciliati sumus Deo per ipsum) & reliq.

CAPVT XXVI.

In quo sita sit peccati originalis vis, ratio, & natura.

Primo quaeritur, in quo sita sit peccati originis ratio? L. Augustini tempore, & Scholasticorum ætate semper difficiles explicatus habuit controuersia de peccati originalis ratio-

ne, & natura. Apud Theologos fuerunt quædam opiniones fallæ, & inter Hæreticos quædam sententia longè a fide alienæ. Prima fuit Theologorum sententia asserentium esse morbidam qualitatem in anima genitā ab alia qualitate morbida corporis siue carnis. Ponit enim hæc opinio duas morbias qualitates vnam in carne, quæ cōmuni seminis propagatione genus, & originē ducit ab Adamo, in cuius itidem carne fuit alia genita, vel à venenato statu serpentis, vel ab esca sibi interdicta, perindè ac si fructus ille venenatus extiterit. Corpus itaque Adæ infectum, genuit posteros secundum carnem infectos morbida qualitate: sed hanc carnis qualitatem non esse peccatum, cuius caro capax non est, esse tamen aliam morbidam qualitatem in anima generatam ab ea, quæ est in carne, & hanc esse propriè peccatum originis, ita Henricus, *quodlibet primo questione 21* Ocham, *quodlibet 2. questione 11.* & *quodlibet 1. questione 21.* Gregorius 2. *dist. 30. questione 2.* Gabr. 2. *dist. 30. questione 1. & 13.* Magist. 2. *d. 31.* Alexan. p. 2. *quest. 105. mem. 4.* dicentes animam infici ex carne, sicut liquor cum infunditur in vasculum immundum, inde polluitur atq; corrumpitur, quod ex Augustino haussisse videntur dicente lib. 4. *hypognosti. post initium, vel non longe ab initio. Sicut nunc in peccatore statim pestifero serpentis venenum insigitur, & per illud mori compellitur, sic tunc fraudifero statu diaboli venenosa, & pestifera libido insigitur est, & per illa peccatum & mors.* Et contra Pelagium disputans, aliquando ait *de impietate & concupiscentia. cap. 25.* peccatum originis esse affectionem quandam malæ qualitatis, qualis est languor, non enim, inquit, substantialiter manet sicut aliquod corpus, aut spiritus, sed affectio est quædam malæ qualitatis sicut languor. Alibi contra Iulianum lib. 5. ca. 9. scribit animam in carne vitari, sicut liquor mundus in vase polluto vitatur, & alibi ait, animam ex carne peccatum contrahere. Et lib. 1. de bapt. paruo. cap. 9. ait, *occulta etiam tunc carnalis concupiscentia, sicut stabiliunt in se omnes de sua stirpe venturos, & lib. 6. contra Iulian. cap. 7. & 9. & 10.* sæpe dicit peccatum originis non esse substantiam, sed qualitatem seu affectionem malam. Sed hæc opinio quamuis in Augustino fundamentum habere videatur, communi tamen Theologorum consensu iam pridem è scholis est eiecta, & explosa; Primum, quia difficile explicari, aut defendi potest, quomodo, & à quo hæc qualitas sit genita in carne primi parentis. Deinde, est etiam perdifficile explicatu, quo pacto anima, quæ spiritualis est, infici queat tactu carnis corporis siue; & qua ratione qualitas carnis, quæ tota est corporalis, gignat in anima, quæ spiritus est, qualitatem spiritalem. Præterea, vix intelligi potest, illam qualitatem non fieri maiorem, aut minorem, nunquamq; interire, cum ea tamen sit qualitas corporalis. Demum, quia quæcunque de peccato originis dicantur, commodè & dilucidè percipi, ac defendi queunt absque huiusmodi qualitate morbida. Sicut enim indomita bellua ruptis vinculis seuit vehementius; aut nauis amisso gubernaculo hac & illac procellis agitata trahitur: sic homo amissa originali iustitia, in totum corruptus, innumeris sensus & appetitus affectibus concutitur, commouetur, perturbatur, iactatur.

Secunda sententia docet peccatum originis esse reatum, quo propter primi parentis peccatum, genus humanum cogitur poenam perferre, exclusum à regno cælesti in perpetuum, nisi illud Dei gratia remittatur, sic Alcifiodorus in *sum. lib. 2. tract. 28. cap. 2. Dur. 2. dist. 30. quest. 2. & 3. Maior. 2. dist. 31. quest. 1. ar. 1. Et probant ex Augustino, qui multis in locis contra Pelagium videtur docuisse peccatum originis esse reatum; nimirum. *lib. Re tract. ca. 13. & 1. lib. de peccat. meritis. & remiss. ca. 39. & lib. 2. cap. 4. item. lib. 1. de Nupt. & concup. cap. 26. & 32.* In quibus locis docet peccatum originis remitti, quando reatus dimittitur: tandiu verò manere quandiu manet reatus poenæ: & post baptismum manere quidem concupiscentiam actu, sed non reatu, & tunc peccatum auferri. Ambrosius Catharinus, in *opusculo de pecc. origin.* ait huiusmodi sententiam esse errorem, quia Reatus non est culpa, aut peccati proprie, sed est obligatio, qua quis ob peccatum se Deo obnoxiiat ad poenam debitam persolvendam. Deinde, reatus boni rationem habet, & ad iustitiam pertinet: nam qui peccant, hoc ipso se obligant Deo ad poenas, pro peccatis luendas. Præterea, paruulus reus est poenæ, ergo aliquo peccato tenetur, aut nullo: Si nullo, igitur additus, & subiectus est poenæ sine culpa, quod est absurdum; si aliquo, ergo prior est in paruulo ratio peccati, quam reatus. Ad extremum, per leges diuinitus latas poenis subijcitur, quia deliquimus, ergo peccatum, non in eo consistere potest, quod quis sit poenis obnoxius. Cæterum Magister in *2. dist. 30.* cum dixisset hanc esse aliquorum Doctorum sententiam, eam minime damnauit. Et certe quamuis tam seuerè condemnanda non sit, quia reatus dicitur cum reatus culpæ, tum reatus, poenæ; Vt constat ex August. *lib. 1. retract. cap. 15. & Soto. lib. 1. de nat. & grat. cap. 9. Cordub. in quest. 10. lib. 1. post. opinionem 6. dub. 1. Versic. Nam nota.* Peccatum originis, est quidem reatus, sed culpæ communi tamen Doctorum consensu refellitur. Et Catharinus merito damnauit prædictam sententiam, si ea reatum accipit pro reatu poenæ, non culpæ.*

Tertia opinio est asserentium originis peccatum esse concupiscentiam mali, sic Hugo sancti Victoris in *Tomo 3. de sacramentis Christiane fidei lib. 1. cap. 7. cap. 27. & 28. & Magister in 2. dist. 30.* cuius sententiæ videtur Augustini fuisse multis in locis contra Pelagianos disputans, præsertim in *lib. 1. de pecc. mer. c. 16. lib. 2. de nupt. & concup. cap. 25. lib. 5. contra Iulian. cap. 3. & Lib. 1. retract. ca. 15.* ait concupiscentia est reatus originalis peccati. Animaduertere tamè debemus, dupliciter in nobis concupiscentiam accipere, vno modo, ut est quedam propensio ad malum, ex parte inferiorum facultatum appetitus, & sensus: & hanc concupiscentiam horum opinio, vult potius esse poenam, quam peccatum; quippè quæ est cupiditas corporis; & corpus peccati capax non est. Altero modo sumitur concupiscentia prout est ad malum propensio, ex parte voluntatis & mentis, & hanc aiunt esse peccatum originis. Peccatum enim in voluntate sedem habet, & huiusmodi concupiscentia est aliquid mali, quod voluntati, & menti inhæret, quo tamen carere deberet. Quam sententiam multis argumentis refellunt Pighi in *opusculo de pecc.*

orig. Cathar. in *opusculo de pecc. origin.* Sotus. *lib. 1. de Nat. & Gratia cap. 8. & 9.* Primò quia concupiscentia est naturalis, & esset in homine, qui cum solis naturæ viribus, & dotibus conderetur. Deinde, quia post baptismum manet in homine, & tamè peccatum originis per salutarem baptismatis a quam penitus aboletur. Accedit, quod concupiscentia solum habet rationem poenæ, non culpæ. Postremò, quia peccatum omne est actus, nimirum dictum, factum vel concupitum contra rationem: sed concupiscentia non est actus, sed quedam tantum ad malum procliuuitas: quæ est quedam naturæ conditio, & primi peccati poena, & effectus, non tamen peccatum, & culpa: hoc postremum argumentum infirmum est: nec cætera magnam vim habent.

Quarta opinio, peccatum originis, ait esse priuationem iustitiæ originalis. Sic Anselmus *lib. 1. de conceptu Virginali cap. 2. 16. 27. & 28.* quos sumpsit Scholastici, Scotus, Ocham, Bassoli, Gabriel, & Maior, in *2. dist. 30. & 31. & Martil. 2. q. 19. a. 3. dub. 2. proposit. 4. & 5.* Eam tamen refellunt Catharinus, & Sotus, multis argumentis, quorum aliqua satis firma non sunt. Primò, quia per lacrum baptismi nequaquam restituitur iustitia originalis; & tamè peccatum originale per baptismum eluitur, ergo consistere non potest in eo, quod in paruulis post baptismum permanet in illis iustitiæ originalis priuatio perleuerat. Deinde, si quis sola natura præditus à Deo procreatur, careret illa originali iustitiâ, & tamè peccatum originis non esset infectus. Adde, quod ipsa iustitiæ originalis absentia, poenæ rationem habet, non peccati. Deus enim ob delictum Adæ posteros iustitiâ originali priuauit, orbauitque dato munere. Adhuc, quia priuatio iustitiæ originalis non est actus contra rationem, ergo non est peccatum, quod est dictum concupitum, vel factum contra legem Dei. Postremò, huiusmodi priuatio non fuit in Adamo voluntaria: voluit quidem ille fructu sibi interdito vesci; sed nec in se, nec in posteris voluit priuationem iustitiæ.

Quinta opinio est asserentium peccatum originis ratione formæ esse priuationem iustitiæ originalis, ratione materiæ esse concupiscentiam. Sic S. Tho. *1. 2. quest. 82. ar. 3.* Albertus *2. dist. 30. & 31. Alex. 2. quest. 105. m. 2. a. 3.* Bonauentura Aegid. & Ricard. *2. dist. 30. & 31.* quæ opinio simul coniungit tertiam, & quartam sententias; & proinde eam Catharinus oppugnat eisdem argumentis, quibus tertiam, & quartam oppugnat.

Sextam sententiam Catharinus in scolam Theologorum inuexit: peccatum videlicet originis esse idem illud peccatum, quod Adamus admisit: quod ideo dicitur, originis, quia id commisit Adam qui fuit origo & caput totius generis humani: posteros verò esse & dici peccatores ab illo actu peccati, quod fecit Adam. Cui sententiæ videtur etiam accedere Albertus Pighius in *opusculo de peccato originali.* Sed certè præterquam quod noua est, & a Catharino excogitata, cum decretis concilij Tridentini videtur pugnare: nam consilium definit, hoc peccatum vnum origine propagatione,

non imitatione transfusum inesse vnicuique; pro-
prium: quod ideo dicit, quia licet sit vnum se-
cundum originem, multiplicatur tamen in sin-
gulis hominibus, propterea, quod quisque con-
trahit suum peccatum, quod in ipso inhæret.
Præterea, hæc opinio occasione præbere po-
test hæreticis sui erroris defendendi, quo perti-
naciter sentiunt, nos iustos fieri, non per iustiti-
am nobis inhærentem, sed solum extrinsecus,
per iustitiam Christi nobis imputatam. Deinde
iuxta Catharinum, peccatores effemus ac dice-
mur extrinsecus, ob peccatum Adæ nobis im-
putatum. Adhæc, non nisi absurdè dicitur, quem-
quam peccatorem esse solum ob peccatum,
quod est in alio, & non ob aliquid quo ipse tene-
atur obstrictus, & quod in ipso insit & hæreat:
alioqui enim si nihil est in paruulis vnde sint ve-
rè, & nominentur peccatores, nihil erit, quod
sacrum Baptisma deleat, ac tollat.

Septima opinio est, quam Scot. lib. 1. de nat. &
grat. cap. 8. & 9. & alij modò in scholis Theologo-
rum tuentur. Peccatum, inquit Scotus, originis est qui-
dem iustitiæ originalis priuatio, non tamen quomodocumque,
sed ut spoliat & orbatur hominem gratia, quæ illum cum
Deo societate & amicitia copulabat. **Obseruandum est,**
iustitiam originalem esse donum supernatura-
le, quod mentem hominis perfectè, & plenè Deo
conditori suo per gratiam subijcit, cuius munere,
& officio omnes hominis facultates Rationi,
& corpus Animæ parent, & obsequuntur. Pec-
catum itaque originis, est priuatio iustitiæ origi-
nalis, non prout rectum ordinem in corpore, &
sensibus conseruabat, sed prout mentem, & ani-
mam cum Deo amicitiaæ foedere, & vinculo cõ-
iungebat. Peccatum enim in corpore, & sensibus
minimè infidet, sed in mente, & animo, in quo
gratia iustitiæ originalis residebat, & propterea
iustitiæ priuatio, in mente habet rationem pec-
cati, in corpore verò, & sensibus habet ratio-
nem pœnæ, peccati non item. Hæc de opinionibus
Catholicorum. Inter quas hæc postremo lo-
co posita, & declarata mihi valde probatur, quæ
existimo fuisse beati Anselmi, Scoti, Ochami,
Marfilij, & Maioris, vt in quarta opinione indi-
caui. Nec enim hæc differt à quarta sententia, ni-
si in eo, quod plenius, & exactius explicat ratio-
nem, & naturam peccati originis. Quod vt faci-
liorem habeat intelligentiam, nosse oportet. Ius-
titiam originalem accepisse Adamum sibi &
posteris, ac proinde sibi quoque ac posteris per-
didisse peccando. Est igitur peccatum originis priuatio
iustitiæ originalis debite, communi sanguinis propagatione
ab Adamo deriuata. Dicitur priuatio, quia nõ est so-
la negatio, siue absentia iustitiæ, qualis esset, si
homo cum solis, & integris naturæ conditioni-
bus procrearetur à Deo. Debitæ, quia si Deus ius-
titiam originalem homini absque vlla illius cul-
pa abtulisset, nõ fuisset vllù in homine peccatù,
propterea quòd non careret iustitia sibi debita:
non enim homo debet habere iustitiam, quam,
Deus suo arbitrio, & voluntate tollit. Debitè itè
vt explicetur, priuationem iustitiæ esse volunta-
riam, quam iustitiam si Adam conseruasset, po-
steri quoque eius suscepturi erant: & proinde
iustitiæ priuationem Adam sua voluntate, &
culpa contraxit & contractam effudit in poste-

ros, qui iustitiam deberent vnà cum natura ab
Adamo Dei institutione suscipere: at iustitia per
peccatum amissa, priuatio ipsius simul est cum
natura suscepta; ergo per generationem tradu-
cta. In Adamo itaque post præteritum actum,
quo ipse peccauit, fuit quidem priuatio iustitiæ
debitæ; sed non erat originale peccatum, quia
eam ipse propria voluntate contraxerat: at verò
posterius per originem, & communem propaga-
tionem suscipiunt.

His vt cumque explicatis, postremam senten-
tiam vnica ratione confirmo. Peccatum origi-
nis, necesse est, vt sit aliquid, quod ex Adamo re-
dundarit in posteros: ac nihil aliud potest esse
nisi iustitiæ originalis priuatio, non enim est in
primis, vti antè iam dixi, morbida qualitas, nec
reatus pœnæ, nec concupiscentia, nec ille actus
malus, quo peccauit Adam: ergo est priuatio ius-
titiæ originalis debite: hæc enim post actum il-
lum malum in Adamo permanfit, & ex eo est in
posteros transmissa. Et cum peccatum originis
non sit priuatio iustitiæ originalis, quatenus re-
ctum ordinem tenebat, & seruabat in corpore,
& in sensibus: aut quatenus erat donum iustitiæ re-
à gratia & Dei charitate distinctum; sequitur
vt sit priuatio; iustitiæ originalis, quatenus erat
idem donum, quod gratia, aut saltem necessariò
cum Dei gratia coniunctum, quæ cum Deo mē-
tem hominis charitatis, & amicitiaæ nexu & vin-
culo sociabat. Hinc est, vt sicut iustitia originalis
hominem reddebat iustum, rectum, gratum, &
amicum Deo, sic priuatio iustitiæ originalis de-
bitæ faciat homines auersos, & alienos à Deo,
peccatores, & inimicos Dei. Et quoniam eius-
modi priuatio, restituta per sacrum Baptisma
diuinæ gratiæ dono, omnino deletur, ideo sacro
Baptismate ablutis hominibus, peccatum origi-
nis penitus condonatur atque remittitur.

Cap. XXVII.

Argumenta aduersariorum diluuntur.

Q Væritur, quo pacto argumenta aduersari-
orum diluantur? Primum obijcit: Per
Baptismū peccatū originis aboletur, & tol-
litur, nec tamè restituitur originalis iustitia, er-
go post Baptismū manet iustitiæ originalis pri-
uatio, & proinde ea nõ potest esse vera ratio pec-
cati originis. Hoc argumèto Scotus, Catharinus, a-
lijq; conuicti, senserūt, vt nos quoq; sentim⁹, pec-
catum originis nõ esse priuationem iustitiæ origi-
nalis, sed gratiæ. At veteres Scholastici Scotus, Ri-
cardus, Bonauentura, Aegidius, Durandus, respõ-
dēt priuationem iustitiæ originalis per Baptisma
tollī, quatenus est priuatio iustitiæ debite, mane-
re tamè quaten⁹ est quædã negatio iustitiæ, quia
post Baptismum amplius homo nõ debet iustiti-
am originalem habere, licet eā neq; recuperet,
neque habeat; & tamen ante Baptismum illam
habere debebat. Q VÆR E S, Vnde ergo fit, vt
absentia iustitiæ ante Baptismum sit priuatio ius-
titiæ debite, ac post Baptismum nequaquam sit
priuatio, sed sola negatio? siquidem absentia for-
mæ in re apta ad formam recipiendam est pri-
uatio. In naturalibus, inquit, priuatio solum est
absentia formæ in re, quæ potest illam habere,
& non